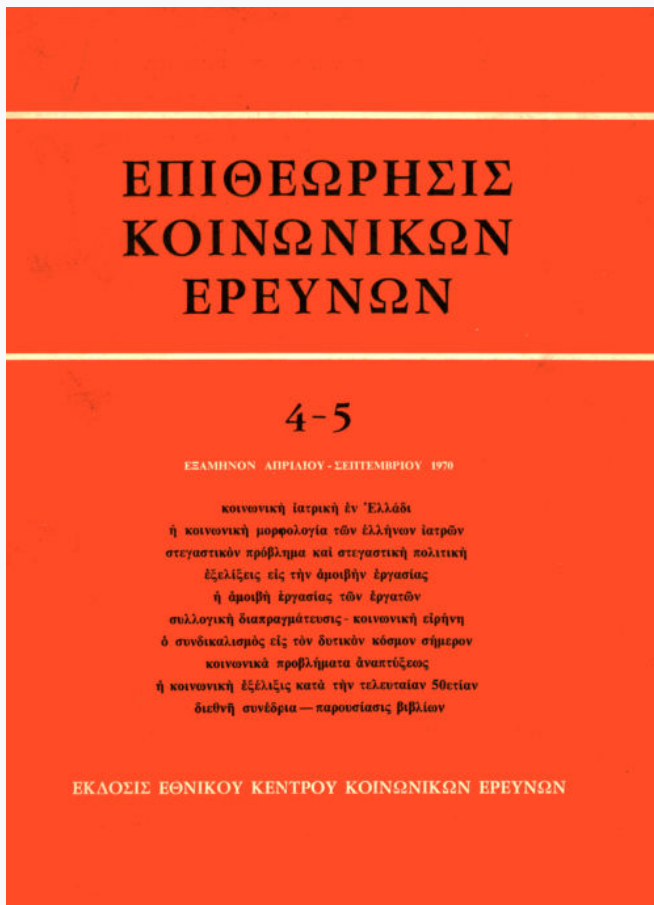

The Greek Review of Social Research

Vol 4 (1970)

4-5

**Les dynamismes sociaux. Initiatin a la sociologie,
υπό P. Virton, S.J.**

A.K. Παπαντωνίου

doi: [10.12681/grsr.513](https://doi.org/10.12681/grsr.513)

Copyright © 1970, A.K. Παπαντωνίου

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

Παπαντωνίου Α. (1970). Les dynamismes sociaux. Initiatin a la sociologie, υπό P. Virton, S.J. *The Greek Review of Social Research*, 4, 272. <https://doi.org/10.12681/grsr.513>

παρουσιάσεις βιβλίων

Les dynamismes sociaux. Initiation à la Sociologie, υπό P. Virlon, S. J., τόμ. 2, Paris, Les éditions ouvrières, 1965, 470 σελ.

Τὸν τελευταῖον καιρὸν ἔχουν ἐκδοθῆ πολλοὶ «εἰσαγωγὰς» εἰς τὴν Κοινωνιολογίαν, πολλοὶ τῶν ὁποίων μάλιστα ἔχουν τελείως διάφορον περιεχόμενον ἀπὸ ὅ,τι θὰ ἀνεμένε τις. Τὸ παρὸν ἐγχειρίδιον ὃ ἴστω δυνατόν νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς μία δυναμικὴ εἰσαγωγὴ εἰς τὴν κοινωνιολογίαν, ἰσχυρῶς ἐπηρεασμένη ἀπὸ φιλοσοφικὰς ἰδέας τοῦ σχολαστικισμοῦ, ἀπὸ τὰς τάξεις τοῦ ὁποίου προφανῶς προέρχεται ὁ συγγραφεὺς του, ὡς δυνατόι τις νὰ συμπεράνῃ καὶ ἐκ τῆς χρησιμοποιουμένης ὀρολογίας (ὄντολογία, ἀναλογία, αἰτιοκρατία, τελεολογία, κτλ.).

Εἰς τὸ πρῶτον μέρος, τὸ ὅποιον καλύπτει σχεδὸν τὸ τέταρτον τῆς ὅλης ἐργασίας, ὁ συγγραφεὺς πραγματεύεται γενικὰ προβλήματα μεθοδολογικὰ καὶ σχέσεις τῆς Κοινωνιολογίας πρὸς τὰς λοιπὰς Κοινωνικὰς Ἐπιστήμας, καθὼς καὶ μίαν σύγκρισιν τῶν κυριωτέρων κοινωνιολογικῶν θεωριῶν.

Τὸ δεύτερον μέρος ἀναφέρεται εἰς τὸ θέμα τῆς «structure» (δομῆς, ὕψης) τῆς Κοινωνίας. Χαρακτηριστικόν εἶναι ὅτι εἰς τὸ κεφάλαιον αὐτὸ ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐξετάζεται καθ' ἑαυτὸν ἀλλὰ τοποθετούμενος ἐντὸς τοῦ συνόλου πλέγματος τῆς κοινωνίας. Ὁ συγγραφεὺς νοεῖ ἐντάθῃ τὰ κοινωνικὰ γεγονότα ὡς ἐν ἐνιαίῳ συμπλέγμα ἀλληλεπιδράσεων καὶ ἀλληλεξορτήσεων.

Τὸ τρίτον μέρος ἀναφέρεται εἰς τὸ περιεχόμενον τοῦ κοινωνικοῦ γίνεσθαι καὶ τῆς ἀνθρωπίνης συμπεριφορᾶς ὡς καὶ τῶν λειτουργικῶν σχέσεων αὐτῶν.

Ἀπὸ τοῦ τετάρτου μέρους καὶ ἔξῃς γίνεται ἐμφανῆς καὶ πάλιν ἡ πνευματικὴ ὑποθέτησις τοῦ συγγραφέως ἐντὸς τοῦ κλίματος τῆς σχολαστικῆς σκέψεως καὶ τῆς ρωμαιοκαθολικῆς πολεμικῆς ἐναντίον τῆς σχολῆς τοῦ Durkheim καὶ τοῦ καλουμένου «κοινωνιολογισμοῦ», ἐξετάζεται συνοπτικῶς τὸ κοινωνικὸν φαινόμενον ὡς πολιτισμικὴ ἐνότης ἀξιών καὶ τοποθετήσεων καὶ ἀναλύονται τὰ ζητήματα τῆς ἐνοσηματώσεως τοῦ ἀτόμου ἐντὸς τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου, ὡς καὶ τὰ τῆς κοινωνικῆς συμβατικότητος.

Πάντως παρὰ τὴν καταπολέμησιν τοῦ «κοινωνιολογισμοῦ», ὁ συγγραφεὺς παραδέχεται ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη ἐλευθερία δὲν εἶναι ἀνεξάρτητος τοῦ κοινωνικοῦ κλίματος ἐντὸς τοῦ ὁποίου τὸ αἰῶμον ἀναπτύσσεται καὶ κινεῖται, ἀλλὰ προσδιορίζεται ὑπ' αὐτοῦ. Ὁ ἄνθρωπος ἐρμηνεύεται ὡς δημιουργὸς ἀλλὰ καὶ δημιουργητὴ συγχρόνως τοῦ πολιτισμοῦ του, ἡ δὲ προσωπικὴ του εὐθύνη ὡς ἀναλόγως ἐξαρτωμένη ἀπὸ τὸν βαθμὸν τῆς συνειδητοποίησεως τούτου.

A. K. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Einführung in die Methoden der empirischen Sociologie (Εἰσαγωγὴ εἰς τὰς μεθόδους τῆς ἐμπειρικῆς Κοινωνιολογί-

ας), ὑπὸ Renate Mayntz, Holm und Peter Hübner, Köln und Opladen, Westdeutscher Verlag, 1969, 222 σελ.

Μὲ τὸ ἔργον αὐτὸ ἡ γνώστῃ καθηγήτρια τῆς Κοινωνιολογίας Renate Mayntz καὶ οἱ συνεργάται τῆς ἐρχονται νὰ πληρῶσουν σημαντικὸν κενόν, ἀπὸ χρόνων ἤδη λίαν αἰσθητόν, τῆς γερμανικῆς βιβλιογραφίας. Ἡ προσφορά τοῦ ἔργου εἶναι ἰδιαιτέρως σημαντικὴ διὰ τοὺς σπουδάζοντας τὴν κοινωνιολογικὴν ἐπιστήμην, κ.θ' ὅσον ἀποτελεῖ τὴν πρῶτην συνοπτικὴν, συγχρόνως, ὅμως καὶ συστηματικὴν καὶ σχετικῶς πλήρη εἰσαγωγικὴν ἐργασίαν εἰς τὰς μεθόδους, τὰς τεχνικάς καὶ τὰ προβλήματα τῆς ἐμπειρικῆς ἀναλυτικῆς Κοινωνιολογίας.

Τὸ πρῶτον κεφάλαιον ἀποτελεῖ εἰσαγωγὴν εἰς τὴν καθόλου προβληματολογία, ἀναφέρεται εἰς τὰς μεθοδολογικὰς προϋποθέσεις τῆς ἐμπειρικῆς κοινωνικῆς ἐρεῖνης καὶ πραγματικῶν τὸ περιεχόμενον, τὴν χρῆσιν καὶ λειτουργίαν σημαντικῶν διὰ τὴν ἀναλυτικὴν κοινωνιολογίαν ὄρων. Ὁφείλοι ἐν εὐγνωμοσύνην εἰς τοὺς συγγραφεῖς διὰ τὴν κατὰδεῖξιν τῆς ἀποφασιστικῆς σημασίας, τὴν ὅποιαν ἔχει διὰ τὴν ἐμπειρικὴν κοινωνικὴν ἐρευναν ἡ διατύπωσις τῶν ὑποθέσεων. Δυνάμειν νὰ εἰπῶμεν ὅτι εἰς τὸ σημεῖον τοῦ κεντρίζεται ἡ ἀξιολογία πέραν τῶν περισσότερων κοινωνιολογικῶν ἀναλύσεων. Κατὰ τὴν διαπραγματεύσειν τοῦ προβλήματος τῶν σχέσεων θεωρίας καὶ ἐμπειρικῆς ἐρεῖνης εὐκόλως προβάδονται οἱ συγγραφεῖς ὡς ὁπαδοὶ τῆς ἀναλυτικῆς κοινωνιολογίας, χωρὶς πάντως νὰ ἀποφεύγουν τὴν προσπάθειαν ἐνὸς διαλόγου μετὰ τῆς Κριτικῆς Κοινωνιολογίας, ἢ καὶ—κατὰ τὴν γνώμην μας—οὐκί πάντοτε λίαν ἐπιτυχῶς.

Τὸ κεφάλαιον τὸ ὅποιον ἀκολουθεῖ ἀποτελεῖ τὸ ἀσθενέστερον ἴσως σημεῖον τῆς ὅλης ἐργασίας. Ἀναφέρεται εἰς τὰ θέματα μετρήσεως καὶ σὺλλογῆς τῶν στοιχείων τῆς κοινωνικῆς ἐρεῖνης. Ἄλλ' ἐνθὸς τὰ προβλήματα μετρήσεως καὶ «σκαλοποιήσεως» (Stufenweise) τυγχάνουν μᾶλλον λεπτομεροῦς καὶ μετὰ πλοῦσιον παραδείγματων εὐληπτῶς διαπαρρησιασῆς, τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὴν δειγματοληψίαν μέρος εἶναι δυστυχῶς λίαν σύντομον καὶ μὴ ὄντως ἀπαρῆς.

Σύντομον ἐπίσης εἶναι καὶ οἱ εἰς τὰς ὑψίστης σημασίας καὶ σπουδαιότητας διὰ τὴν κοινωνιολογικὴν ἐρευναν τεχνικάς τῆς συνεντεύξεως καὶ παρατηρήσεως ἀναφερόμενον τμήμα, εἰς τὸ ὅποιον ἐν τοῦτοις ἐπιτελεῖται πλήρης ἀνάλυσις τῆς προβληματικῆς.

Οὐδεὶς δύναται νὰ ὑποτιμῆσῃ τὴν ἀξίαν τῶν πλοῦσιων εἰς παραδείγματα καὶ λίαν διαφωτιστικῶν περιγραφῶν τῆς προτομασίας καὶ ἀναλύσεως τῶν στοιχείων, εἰς τὰς οἱ αἰς ὑστερόν κατά κανόνα οἱ μὴ ἐμπειροὶ περὶ τὰς ἐρεῖνας κοινωνιολογοὶ. Ἐλλήπτον, ἀκριβῆς, διεξοδικόν εἰς τὰ προβλήματα τῶν μεθόδων καὶ τῶν προϋποθέσεων τῆς κοινωνιολογικῆς ἐ-